

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

*Traducere neoficială a variantei engleze a hotărârii,
efectuată de către asociația obștească „Juriștii pentru drepturile omului”*

SECȚIA A TREIA

CAUZA LEVINȚA c. MOLDOVEI (Nr. 2)

(Cererea nr. 50717/09)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

17 ianuarie 2012

*Această hotărâre va deveni definitivă în modul stabilit de articolul 44 § 2 al
Convenției. Ea poate fi subiect al revizuirii editoriale.*

În cauza Levința c. Moldovei (nr. 2),

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a Treia), întrunită în cadrul unei Camere compuse din:

Josep Casadevall, președinte,

Alvina Gyulumyan,

Egbert Myjer,

Ineta Ziemele,

Luis López Guerra,

Mihai Poalelungi,

Kristina Pardalos, judecători,

și Santiago Quesada, Grefier al Secției,

Deliberând la 13 decembrie 2011 în ședință închisă,

Pronunță următoarea hotărâre, care a fost adoptată la acea dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 50717/09) depusă împotriva Republicii Moldova la Curte, în conformitate cu prevederile articolului 34 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale („Convenția”), de către doi cetățeni ai Republicii Moldova, dl Pavel Levința și dl Vitalie Levința („reclamanții”), la 8 septembrie 2009.

2. Reclamanții au fost reprezentați de către dl V. Țurcan și dl M. Belinschi, avocați din Chișinău. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de către Agentul său, dl V. Grosu.

3. Reclamanții au pretins, în special, că ei au fost deținuți fără un temei juridic și în lipsa motivelor pentru detenția lor; că ei nu au avut ocazia să-și prezinte cauza în întregime; și că instanțele judecătorești nu au luat o decizie privind arestarea lor preventivă într-un termen rezonabil.

4. La 25 august 2010, Curtea a decis să comunice Guvernului cererea. De asemenea, s-a decis ca fondul cererii să fie examinat concomitent cu admisibilitatea acesteia (articolul 29 § 1 al Convenției).

ÎN FAPT**I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI**

5. Reclamanții s-au născut în anul 1971 și, respectiv, 1974 și locuiesc în Cahul.

6. Reclamanții au fost arestați în Rusia în octombrie 2000 și apoi extrădați în Republica Moldova. Ei au fost ulterior torturați pentru a obține

declarații incriminatorii împotriva lor și au fost condamnați de către instanțele judecătorești ale Republicii Moldova, în baza, inter alia, mărturiilor lor (pentru mai multe detalii, a se vedea Levința v. Moldova, nr. 17332/03, 16 decembrie 2008).

7. La 16 decembrie 2008, Curtea a pronunțat hotărârea în cauza Levința citată mai sus și a constatat violarea articolelor 3 și 6 ale Convenției. În temeiul acestei hotărâri și a legislației naționale aplicabile (a se vedea paragraful 22 de mai jos), la 3 aprilie 2009, reclamantii au înaintat recurs în anulare împotriva sentințelor de condamnare.

8. La 8 februarie 2010, Plenul Curții Supreme de Justiție a admis recursul reclamantilor, a casat toate sentințele pronunțate anterior și a dispus reexaminarea cauzei și verificarea faptului dacă plângerea reclamantilor privind rele tratamente era întemeiată. În dispozitivul deciziei, instanța de asemenea a menționat că „[reclamantii] urmează să rămână în arest; instanța de fond urmând să decidă în privința măsurii preventive”.

9. La 10 februarie 2010, avocatul reclamantilor a depus plângeri la Ministrul Justiției și Procurorul General. El a cerut eliberarea imediată a clienților săi în lipsa unei încheieri valabile adoptate de judecătorul de instrucție sau instanța judecătorească de dispunere a arestului preventiv, după cum este prevăzut de lege. În răspuns, Procuratura Generală a făcut referință la decizia din 8 februarie 2010, iar Ministerul Justiției a menționat că nu a fost informat despre adoptarea unei decizii în privința reclamantilor după 16 aprilie 2002.

10. La 15 martie 2010, Curtea Supremă de Justiție a trimis cauza la examinarea Curții de Apel Chișinău.

11. La 13 aprilie 2010, avocatul reclamantilor a cerut Curții de Apel Chișinău să dispună eliberarea imediată a reclamantilor, în lipsa unei decizii judecătorești de dispunere a arestului preventiv. În aceeași zi, procuratura a cerut ca aceeași instanță să dispună arestarea preventivă a reclamantilor pentru treizeci de zile. Potrivit reclamantilor, procuratura nu a prezentat probe în sprijinul acestui demers.

12. La 14 aprilie 2010, a avut loc o ședință preliminară în care instanța a examinat cererile părților. Cu toate acestea, instanța nu a adoptat nicio hotărâre și a amânat ședința pentru 16 aprilie 2010. La acea dată, instanța din nou a amânat ședința până la 19 aprilie 2010.

13. La 19 aprilie 2010, Curtea de Apel Chișinău a menționat că în decizia sa din 8 februarie 2010, Plenul Curții Supreme de Justiție nu a decis asupra aplicării măsurilor preventive. În continuare, instanța a declarat că va examina cererile părților care se referă la această chestiune și a constatat următoarele:

“Detenția continuă a [reclamantilor] este necesară pentru a asigura desfășurarea corespunzătoare a urmăririi penale, luând în considerație faptul că existe temeiuri rezonabile de a crede că ei au comis infracțiunile de care sunt acuzați, infracțiuni care

sunt considerate deosebit de grave; [există motive de a crede că] ei s-ar putea eschiva de la examinarea cauzei de către instanța de judecată și împiedica urmărirea penală.”

Prin urmare, instanța a respins cererea avocatului reclamanților din 13 aprilie 2010 și a dispus arestarea preventivă a reclamanților pentru 30 de zile, începând cu 14 aprilie 2010, de la ora 14.00. De asemenea, instanța a renunțat la jurisdicția sa în favoarea jurisdicției Curții Supreme de Justiție.

14. La 22 aprilie 2010, avocatul reclamanților a înaintat recurs la Curtea Supremă de Justiție. El a reiterat argumentul său privind lipsa unei decizii judecătorești și a unui mandat de arestare care ar dispune arestarea preventivă a clienților săi, în conformitate cu legea. De asemenea, el a declarat că Curtea de Apel Chișinău a încălcat prezumția de nevinovăție a clienților săi, fapt care reiese din constatarea sa privind existența unor “temeiuri rezonabile” de a crede că ei au comis infracțiunile de care sunt acuzați. Mai mult, arestarea preventivă a reclamanților a durat mai mult decât termenul maxim de douăsprezece luni permis de lege. El a adăugat că procuratura nu a prezentat nicio probă în sprijinul afirmațiilor lor privind riscurile legate de eliberarea reclamanților. Avocatul a notat că procuratura nu a solicitat arestarea preventivă a reclamanților înainte de pronunțarea deciziei din 8 februarie 2010. În final, el s-a plâns împotriva celor două încheieri ale Curții de Apel Chișinău privind amânarea ședințelor de judecată pe marginea arestării preventive a reclamanților.

15. La 13 mai 2010, ora 10.30, avocatul reclamanților a fost contactat la celular de către un judecător de la Curtea Supremă de Justiție, care l-a informat despre ședința de judecată pe marginea recursului înaintat fixată pentru ora 12.00 din aceeași zi. Se pare că avocatul a reușit să ajungă la timp la ședința respectivă. Curtea Supremă de Justiție a respins recursul reclamanților ca neîntemeiat. Rezumând temeiurile pe care s-a bazat procuratura, instanța a constatat următoarele:

“Verificând legalitatea arestării preventive a [reclamanților], instanța ierarhic inferioară a respectat [prevederile relevante] ale legislației în întregime, fiind competentă să decidă asupra chestiunii ce ține de aplicarea măsurilor preventive. În absența vreunei încălcări procedurale în luarea deciziei pe marginea arestării preventive a [reclamanților], nu există temeiuri pentru a casa decizia instanței ierarhic inferioare. Prin urmare, cererea avocatului urmează a fi respinsă.”

De asemenea, instanța a constatat că în această cauză Curtea de Apel Chișinău era competentă să examineze această chestiune.

16. Potrivit reclamanților, la 13 mai 2010, la ora 14.30, avocatul reclamanților a fost din nou contactat la celular de către un funcționar al Curții de Apel Chișinău, care l-a informat despre ședința fixată pentru ora 16.00 din aceeași zi cu privire la demersul procurorului de prelungire a arestului clienților săi. Avocatul se afla la Anenii Noi la acel moment și participa în cadrul procedurilor de urmărire penală în privința unui alt client. Guvernul a declarat că nu poate nici confirma și nici nega faptul că un asemenea apel a fost făcut avocatului reclamanților.

17. În aceeași zi, la ora 17.00, Curtea de Apel Chișinău a examinat demersul sus-menționat, pe care procurorul l-a depus la 7 mai 2010 și prin care se solicita eliberarea unui mandat de arestare pe numele reclamantilor pentru șaiszeci de zile. Reclamantii nu au fost prezenți în cadrul ședinței, unul din ei a refuzat să se prezinte și altul a declarat că nu era în stare să se prezinte. Avocatul reclamantilor nu s-a prezentat la Curtea de Apel și ei au fost reprezentanți de către avocatul din oficiu. Poziția celui din urmă a fost rezumată în încheiere în felul următor: “Apărătorul s-a opus demersului procurorului”.

18. Instanța a admis demersul procurorului, în mare parte în baza acelorași motive ca cele din încheierea sa din 19 aprilie 2010. Gh. I., unul din cei trei judecători, a avut o opinie separată. El a constatat, inter alia, că demersul procurorului din 7 mai 2010 a ajuns la Curtea Supremă de Justiție abia la 11 mai 2010. De asemenea, el a menționat că în demersul său procuratura pur și simplu a citat prevederile legale relevante cu privire la temeiurile dispunerii arestării preventive, fără a arăta pericolul concret pe care îl prezentau reclamantii care se aflau în detenție deja de mai mulți ani, sau să enumere câteva temeiuri rezonabile pentru detenția lor. De asemenea, Gh. I. nu a fost de acord cu examinarea demersului în lipsa ambelor reclamanti și a avocatului ales de ei. El a menționat că același procuror, care la 7 mai 2010 a cerut examinarea de urgență a demersului său privind arestarea preventivă a reclamantilor, nu a informat partea apărării despre acest demers, cu toate că părțile s-au prezentat la ședința Curții Supreme de Justiție în dimineața zilei de 13 mai 2010. Gh. I. a conchis că avocatul a fost împiedicat să-și reprezinte în mod efectiv clienții și că a fost încălcat dreptul reclamantilor la apărare.

19. Avocatul reclamantilor a depus recurs, bazându-se în mare parte pe aceleași temeiuri ca cele menționate în apelul său din 22 aprilie 2010. De asemenea, el a notat că Curtea de Apel Chișinău a dispus arestarea clienților săi cu două ore după expirarea mandatului anterior de arestare. Prin urmare, ei au fost deținuți timp de două ore fără un temei juridic. În final, el s-a referit la imposibilitatea de a se prezenta la Curtea de Apel Chișinău, din cauza că a fost informat la termen scurt despre ședința din 13 mai 2010 și a notat că nu a fost cerut acordul clienților săi pentru a fi reprezentați de către un avocat din oficiu.

20. La 3 iunie 2010, Curtea Supremă de Justiție a respins recursul ca nefondat. Ea a constatat că drepturile la apărare nu au fost încălcate, din motiv că reclamantii au refuzat să se prezinte în fața instanței. Avocatul lor a fost informat despre ședința, dar nu a reușit să se prezinte în fața instanței, deoarece avea un alt caz în Anenii Noi. Prin urmare, instanța inferioară a desemnat în mod corect un alt avocat pentru a participa la ședință. Mai mult, arestarea de treizeci de zile dispusă la 19 aprilie 2010 (care indică faptul că această perioadă a început la 14 aprilie 2010) s-a terminat la 14 mai 2010 și, prin urmare, afirmația avocatului reclamantilor că ei au fost deținuți la 13

mai 2010 timp de două ore fără un temei legal era nefondată. De asemenea, instanța a constatat că după casarea sentințelor de condamnare a reclamanților, arestarea lor preventivă era posibilă doar în circumstanțe excepționale și în baza unui demers a procurorului. Procuratura a respectat termenele limită stabilite de lege pentru înaintarea unui asemenea demers (cel puțin cinci zile înainte de expirarea mandatului anterior de arestare). În final, instanța a constatat că:

“...demersul procurorului dezvăluie existența unor probe rezonabile despre comiterea unei infracțiuni deosebit de grave și despre temeiuri suficiente de a crede că partea acuzată ar putea împiedica desfășurarea procedurilor și s-ar putea eschiva de la examinarea cauzei în instanță; anterior reclamanții s-au eschivat de la organele de urmărire penală, au fost declarați în urmărire internațională și au fost extrădați din Federația Rusă; ei nu au prieteni și rude, nu au surse cunoscute de venit și nu au serviciu”.

21. Prim urmare, avocatul reclamanților a cerut în mod sistematic eliberarea clienților săi (aproximativ odată pe lună), iar procuratura a cerut prelungirea arestării lor preventive. Instanțele au acceptat demersurile procurorilor, și au respins cererile înaintate de avocatul reclamanților. La 28 decembrie 2010, Curtea Supremă de Justiție a înlocuit detenția reclamanților cu arestarea la domiciliu. La 4 februarie 2011, arestarea lor la domiciliu a fost înlocuit cu interdicția de a părăsi țara pe perioada desfășurării urmăririi penale.

II. DREPTUL INTERN RELEVANT

22. Prevederile relevante ale Codului de Procedură Penală (“CPP”) sunt următoarele:

“Articolul 453 Temeiurile pentru recurs în anulare

Hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare (...) în cazul în care (...):

...

d. o instanță internațională a constatat că a avut loc o încălcare a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului care ar putea fi remediate printr-o reexaminare a cauzei.”

23. Potrivit articolului 457 al CPP, când Plenul Curții Supreme de Justiție examinează recursurile în anulare, acesta trebuie să urmeze procedura descrisă în articolele 434-436 ale CPP.

Potrivit articolului 435 al CPP, la examinarea unui recurs instanța trebuie de asemenea să decidă asupra chestiunilor suplimentare descrise în articolul 416 al CPP. Potrivit articolului 436 al CPP, dacă o hotărâre adoptată în apel

este casată de către instanța de recurs, procedura de reexaminare a cauzei trebuie să urmeze procedura generală.

Potrivit articolului 416 al CPP, deliberând asupra apelului, și dacă este necesar, instanța de apel poate hotărî aplicarea dispozițiilor privitoare la măsurile preventive.

Potrivit articolului 329 al CPP, la judecarea unei cauze, instanța, din oficiu sau la cererea părților, este în drept să dispună aplicarea, înlocuirea sau revocarea măsurii preventive.

ÎN DREPT

I. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 5 § 1 AL CONVENȚIEI

24. Reclamanții s-au plâns că ei nu au fost eliberați imediat după casarea sentințelor de condamnare și au fost ținuti în arest în lipsa unui demers a procurorului privind aplicarea măsurilor preventive. Prin urmare, detenția lor a fost ilegală. De asemenea, ei s-au plâns că au fost deținuți ilegal timp de două ore la 13 aprilie 2010, având în vedere că încheierea instanței de prelungire a detenției lor a fost adoptată cu două ore după expirarea mandatului anterior de arestare. Ei s-au bazat pe articolul 5 § 1 al Convenției, care prevede următoarele:

“1. Orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale:

...(c) dacă a fost arestat sau reținut în vederea aducerii sale în fața autorității judiciare competente, atunci când există motive verosimile de a se bănui că a săvârșit o infracțiune sau când există motive temeinice ale necesității de a-l împiedica să săvârșască o infracțiune sau să fugă după săvârșirea acesteia;

...”

A. Admisibilitatea

25. Curtea consideră că pretenția privind pretinsa detenție a reclamanților timp de două ore fără un temei juridic este inadmisibilă. După cum a stabilit Curtea Supremă de Justiție în decizia sa din 3 iunie 2010 (a se vedea paragraful 20 de mai sus), perioada relevantă s-a încheiat de fapt cu o zi după ce a avut loc pretinsa detenție de două ore fără un mandat de arestare valabil. Curtea nu are nici un motiv să pună la îndoială această constatare (a se vedea data și timpul menționat în decizia Curții de Apel Chișinău, citată în paragraful 13 de mai sus). Prin urmare, această pretenție

este vădit nefondată și trebuie respinsă în conformitate cu articolul 35 §§ 3 (a) și 4 al Convenției.

26. Curtea observă că cealaltă pretenție formulată în temeiul articolului 5 § 1 al Convenției nu este vădit nefondată în sensul articolului 35 § 3 (a) al Convenției. Ea notează că aceasta nu este inadmisibilă sub nici un alt temei. Prin urmare, aceasta urmează a fi declară admisibilă.

B. Fondul

1. Argumentele părților

27. În primul rând, Guvernul observă, că această cauză se referă la circumstanțe foarte specifice. Ca urmare a constatării Curții privind violarea articolelor 3 și 6 ale Convenției în cauza reclamanților, instanța supremă din Republica Moldova a casat sentința definitivă de condamnare a lor. Prin urmare, aceasta a acționat de asemenea ca o instanță de fond, care trebuia să decidă asupra aplicării măsurilor preventive în privința reclamanților. În conformitate cu diferite articole ale Codului de procedură penală (a se vedea paragraful 23 de mai sus), Plenul Curții Supreme de Justiție avea competența să dispună arestarea reclamanților. Cu toate acestea, ea nu era obligată să ofere și motive pentru aplicarea arestului, chestiunea care trebuia decisă de către instanța de fond. Prin urmare, Curtea Supremă de Justiție a menționat că Curtea de Apel va decide asupra aplicării măsurilor preventive.

28. Reclamanții consideră că legea nu prevede o procedură care trebuie urmată în cazurile similare cauzei lor. În așteptarea introducerii modificărilor legislative de către Parlament, ei nu puteau fi deținuți în mod legal în temeiul deciziei Plenului Curții Supreme de Justiție, care nu avea competența să dispună arestarea lor, așa cum de fapt s-a întâmplat. Procedura care putea fi aplicată cerea înaintarea unui demers din partea procuraturii și o examinare a acestui demers de către instanța de fond, ceea ce nu s-a întâmplat decât mult mai târziu. În consecință, omisiunea de a-i elibera pe reclamanți imediat după casarea sentinței de condamnare la 8 februarie 2010 a fost ilegală și detenția lor până la pronunțarea unei noi încheieri la 19 aprilie 2010 era fără temei juridic.

2. Aprecierea Curții

29. Curtea reiterează că expresiile “legal” și “în conformitate cu procedura stabilită de lege” din articolul 5 § 1 al Convenției se referă în mod esențial la legislația națională și stabilește obligația de a se conforma regulilor ce țin de conținut și procedură. Cu toate acestea, “legalitatea” detenției în baza dreptului național nu este întotdeauna un element decisiv. Curtea trebuie de asemenea să fie satisfăcută de faptul că orice detenție

aplicată în perioada în cauză este compatibilă cu scopul articolului 5 § 1 al Convenției, care este de a preveni privarea de libertatea a persoanelor într-un mod arbitrar (a se vedea *Angelova v. Bulgaria*, nr. 38361/97, § 154, ECHR 2002-IV, și *Fedotov v. Russia*, nr. 5140/02, § 74, 25 octombrie 2005).

30. Curtea consideră că legislația națională, rezumată în paragraful 23 de mai sus, ar putea fi interpretată ca oferind competențe suficient de clare Plenului Curții Supreme de Justiție de a examina chestiunea privind faptul dacă se vor aplica măsuri preventive la casarea unei hotărâri judecătorești definitive. Totuși, acea instanță a lăsat în mod expres această chestiune pentru examinarea Curții de Apel (a se vedea paragraful 8 de mai sus; a se vedea de asemenea paragraful 13 de mai sus în privința confirmării de către Curtea de Apel a faptului că Curtea Supremă de Justiție nu a aplicat nicio măsură preventivă) și nu a emis mandate de arestare. Instanța pur și simplu a declarat că reclamantii “vor continua să se afle în detenție”, fără însă a specifica că era vorba de arestarea preventivă sau orice alt tip de privare de libertate.

31. În același timp, odată cu casarea la 8 februarie 2010 a deciziilor adoptate în cauza lor, reclamantii nu trebuiau să mai rămână în “detenția legală după condamnarea lor de către instanța competentă” (articolul 5 § 1 (a) al Convenției). Deoarece Curtea Supremă de Justiție a decis că reclamantii trebuiau să rămână în detenție, aceasta trebuia să facă referință la un temei juridic pentru continuarea detenției lor, care ar fi în concordanță cu temeiurile pentru detenție prevăzute de articolul 5 § 1 al Convenției, în vederea respectării principiului că nimeni nu trebuie privat de libertate în mod arbitrar.

32. Cu toate acestea, Curtea Supremă de Justiție nu a analizat chestiunea temeiurilor juridice și justificării detenției reclamantilor (a se vedea, a contrario, *Mooren v. Germany* [GC], nr. 11364/03, §§ 82-89, 9 iulie 2009). De fapt, detenția lor continuă a fost menționată doar în dispozitivul deciziei și fără a oferi detalii cu privire la motivul sau scopul detenției lor. Mai mult, instanța nu a specificat perioada de timp a detenției reclamantilor. După cum rezultă din materialele dosarului, acest fapt a permis procuraturii să nu solicite un mandat de arestare corespunzător pentru perioada care depășește două luni (a se vedea paragraful 11 de mai sus).

33. Curtea ia notă de argumentul Guvernului, potrivit căruia Plenul Curții Supreme de Justiție nu avea competența să ofere motive pentru detenția reclamantilor. Totuși, ea consideră că instanța care are competența să dispună detenția unei persoane trebuie de asemenea să aibă competența să justifice o asemenea detenție, indiferent de faptul cât de extraordinare sunt circumstanțele cauzei. Acest fapt rezultă din principiul că detenția trebuie să fie o măsură de excepție și că nimeni nu trebuie să fie deținut în mod arbitrar.

34. Având în vedere că în decizia Curții Supreme de Justiție din 8 februarie 2010 din această cauză lipsește orice fel de justificare a detenției reclamanților, este imposibil de verificat care temei specific enumerat în mod exhaustiv în articolul 5 § 1 al Convenției se aplică în această cauză, dacă se aplică vreunul.

35. Argumentele de mai sus sunt suficiente pentru ca Curtea să conchidă că detenția reclamanților în perioada 8 februarie și 19 aprilie 2010 nu era compatibilă cu scopul articolului 5 § 1 al Convenției.

Prin urmare, a avut loc o violare a acestei prevederi.

II. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 5 § 3 AL CONVENȚIEI

36. Reclamanții s-au plâns de încălcarea drepturilor lor garantate de articolul 5 § 3 al Convenției, care prevede următoarele:

“Orice persoană arestată sau deținută în condițiile prevăzute de § 1 c) din prezentul articol ... are dreptul de a fi judecată într-un termen rezonabil sau eliberată în cursul procedurii. Punerea în libertate poate fi subordonată unei garanții a prezentării persoanei în cauză la audiere.”

A. Admisibilitatea

37. Curtea observă că această pretenție nu este vădit nefondată în sensul articolului 35 § 3 (a) al Convenției. În continuare, ea notează că aceasta nu este inadmisibilă sub nici un alt temei. Prin urmare, aceasta urmează a fi declarată admisibilă.

B. Fondul

38. Reclamanții au declarat că instanțele naționale nu au oferit motive relevante și suficiente pentru dispunerea și prelungirea arestării preventive.

39. Guvernul a contestat acest argument. Acesta s-a referit la motivele oferite de către instanțele naționale, și anume riscul ingerinței în desfășurarea urmăririi penale și riscul eschivării.

40. Curtea reiterează că, în conformitate cu al doilea paragraf al articolului 5 § 3 al Convenției, o persoană acuzată de comiterea unei infracțiuni trebuie să fie întotdeauna eliberată în cursul procedurii, cu excepția situației în care statul poate să demonstreze că există motive “relevante și suficiente” pentru justificarea detenției continue a acestuia (Yağcı and Sargın v. Turkey, 8 iunie 1995, § 52, Series A nr. 319-A).

41. În această cauză, Curtea observă că perioada inițială a detenției reclamanților (între 8 februarie și 19 aprilie 2010) a fost contrară articolului 5 § 1 al Convenției (a se vedea paragraful 35 de mai sus). Prin urmare, nu este necesar de determinat și faptul dacă a avut loc o violare a articolului 5

§ 3 al Convenției. Cu toate acestea, după 19 aprilie 2010, reclamantii s-au aflat în detenție în temeiul unei decizii și mandatului de arestare adoptate în mod legal. Prin urmare, Curtea va examina faptul dacă instanțele naționale au oferit motive relevante și suficiente la eliberarea mandatelor de arestare a reclamantilor.

42. Ea notează că în trecut ea a constatat violări ale articolului 5 § 3 al Convenției în privința Republicii Moldova ca urmare a omisiunii instanțelor naționale de a se baza pe probe specifice privind riscurile cauzate de eliberarea persoanelor aflate în arest preventiv (a se vedea, spre exemplu, *Sarban v. Moldova*, nr. 3456/05, §§ 95-104, 4 octombrie 2005; *Becciev v. Moldova*, nr. 9190/03, §§ 53-64, 4 octombrie 2005; și *Castravet v. Moldova*, nr. 23393/05, §§ 29-36, 13 martie 2007).

43. Totuși, în această cauză, în decizia sa din 3 iunie 2010, Curtea Supremă de Justiție s-a referit la un fapt specific care era relevant pentru luarea deciziei privind necesitatea dispunerii detenției în cursul procedurii – reclamantii anterior s-au eschivat de la organele de urmărire penală și instanțele judecătorești și au fost aduși în fața instanței doar după ce au fost declarați în căutare internațională (a se vedea paragraful 20 de mai sus).

În lumina celor de mai sus și a faptului că detenția reclamantilor, potrivit instanțelor judecătorești, a durat o perioadă relativ scurtă de timp, Curtea consideră că în această cauză a avut loc o violare a articolului 5 § 3 al Convenției.

III. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 5 § 4 AL CONVENȚIEI

44. Reclamantii s-au plâns de încălcarea drepturilor lor garantate de articolul 5 § 4 al Convenției, care prevede următoarele:

“4. Orice persoană lipsită de libertatea sa prin arestare sau detenție are dreptul să introducă recurs în fața unui tribunal, pentru ca acesta să statueze într-un termen scurt asupra legalității detenției sale și să dispună eliberarea sa dacă detenția este ilegală.”

A. Admisibilitatea

45. Curtea observă că această pretenție nu este vădit nefondată în sensul articolului 35 § 3 (a) al Convenției. În continuare, ea notează că aceasta nu este inadmisibilă sub nici un alt temei. Prin urmare, aceasta urmează a fi declarată admisibilă.

B. Fondul

46. În opinia reclamantilor, drepturile lor garantate de articolul 5 § 4 al Convenției au fost încălcate ca urmare a imposibilității de a fi asistați de un avocat la alegerea lor la ședința din 13 mai 2010 (a se vedea paragrafele 16

și 17 de mai sus). Ei au adăugat că termenul scurt oferit de instanța judecătorească nu a permis avocatului lor să-și pregătească în mod corespunzător apărarea împotriva demersului procurorului de a prelungi arestul lor preventiv.

47. Guvernul a respins acest argument și a declarat că această cauză a fost excepțională și că au avut loc mai multe ședințe judecătorești prelungite. În orice caz, deoarece avocatul reclamanților nu a reușit să se prezinte la ședința de judecată, instanțele au asigurat reprezentarea corespunzătoare a reclamanților de către un avocat numit din oficiu.

48. Curtea observă că la ședința de judecată din 13 mai 2010 a fost programată examinarea demersului procurorului din 7 mai 2010 privind prelungirea arestului preventiv al reclamanților (a se vedea paragraful 16 de mai sus). După cum a accentuat unul din judecători în opinia sa separată (a se vedea paragraful 18 de mai sus), la momentul depunerii demersului său la Curtea de Apel Chișinău, procurorul nu a informat partea apărării despre acesta. De asemenea nu este clar din ce cauză partea apărării nu a fost informată despre demers la 11 mai 2010, când acesta a parvenit la Curtea Supremă de Justiție. Într-adevăr, după cum au menționat în mod corect reclamanții, același procuror a participat la ședința de la Curtea Supremă de Justiție în dimineața zilei de 13 mai 2010, și de asemenea nu a informat partea apărării despre demersul său.

49. Guvernul a declarat că nu putea nici să confirme și nici să infirme faptul că avocatul reclamanților a fost citat la telefon de către un funcționar al Curții de Apel pentru a se prezenta la ședința care a avut loc în după amiaza zilei de 13 mai 2010 (a se vedea paragraful 16 de mai sus). Cu toate acestea, Guvernul nu a prezentat probe pentru a contesta afirmația reclamanților că ei și avocatul lor nu au fost citați în nici un alt mod la acea ședință. Prin urmare, rezultă că fie avocatul reclamanților a primit un apel telefonic de la un funcționar al Curții de Apel foarte târziu, fie el nu a fost citat deloc. În orice caz, Curtea consideră că avocatul nu avea timp suficient pentru a face cunoștință cu demersul procurorului și pentru a pregăti poziția clienților săi în răspuns la acest demers. Prin urmare, era de așteptat ca avocatul numit ulterior de către instanța națională, care nu avea cunoștințe despre această cauză, nu avea prea multe de spus (a se vedea paragraful 17 de mai sus).

50. Mai mult, Curtea nu poate să accepte argumentul Guvernului că această cauză era excepțională și că au avut loc mai multe ședințe prelungite, care, într-un mod oarecare, nu au permis instanțelor să asigure reprezentarea reclamanților de către avocatul ales de ei. Din faptele acestei cauze, este clar că procuratura și Curtea de Apel nu au informat avocatul reclamanților despre demersul depus și despre data ședinței, în ciuda faptului că au existat mai multe oportunități în acest sens (a se vedea paragraful 48 de mai sus).

51. Având în vedere cele de mai sus, Curtea consideră că a avut loc o violare a articolului 5 § 4 al Convenției.

IV. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 6 § 2 AL CONVENȚIEI

52. Reclamanții s-au mai plâns că prin decizia Curții de Apel Chișinău din 13 mai 2010 a fost încălcat dreptul lor la prezumția nevinovăției. Ei s-au bazat pe articolul 6 § 2 al Convenției, care prevede următoarele:

“2. Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită .”

52. Reclamanții s-au referit la fraza utilizată de către Curtea de Apel Chișinău în încheierea sa din 13 mai 2010, și anume faptul că “există temeiuri rezonabile de a crede că ei au comis infracțiunile de care sunt acuzați”. Ei consideră că aceasta a fost contrară obligațiilor pe care la are instanța în temeiul articolului 6 § 2 al Convenției.

53. Guvernul a contestat acest argument.

54. Curtea observă că fraza la care s-au referit reclamanții este în principiu aceeași cu cea utilizată în articolul 5 § 1 (c) al Convenției. Ea se referă la obligația instanței ca înainte de dispunerea detenției persoanei, aceasta trebuie să stabilească existența unei suspiciuni rezonabile că o persoană a comis o infracțiune, drept unul din elemente, și să acționeze în calitate de garant împotriva detenției arbitrare. Curtea consideră că utilizarea frazei în încheierea Curții de Apel Chișinău de mai sus corespunde obligației instanței în temeiul articolului 5 § 1 al Convenției și nu prejudiciază chestiunea privind vina sau inocența reclamanților.

55. Prin urmare, această parte a cererii urmează a fi respinsă ca vădit nefondată în sensul articolului 35 § 3 (a) al Convenției.

V. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 6 § 3 AL CONVENȚIEI

57. Reclamanții s-au plâns de faptul că omisiunea de a cita avocatul lor în timp util pentru ședința din 13 mai 2010 și, prin urmare, imposibilitatea lor de a-și prezenta poziția la acea ședință a încălcat drepturile lor ocrotite de articolul 6 § 3 al Convenției.

56. În lumina constatărilor sale în temeiul articolului 5 § 4 al Convenției de mai sus, Curtea constată că nu este nevoie de a examina admisibilitatea și fondul cererii.

VI. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 13 AL CONVENȚIEI

57. În final, reclamanții s-au plâns, în temeiul articolului 13 al Convenției, că era imposibil de contestat decizia Curții Supreme de Justiție din 8 februarie 2010 în partea ce ține de detenția lor continuă.

58. Având în vedere constatările sale în temeiul articolului 5 § 1 de mai sus, Curtea constată că nu este necesar de a examina admisibilitatea și fondul acestei cereri.

VII. APLICAREA ARTICOLULUI 41 AL CONVENȚIEI

61. Articolul 41 al Convenției prevede următoarele:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o violare a Convenției sau protocoalelor sale și dreptul intern al Înaltelor Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei violări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă”.

A. Prejudiciul

59. Reclamanții au pretins fiecare câte 66,000 euro (EUR) cu titlu de prejudiciu moral. Ei s-au referit la detenția lor prelungită de peste două luni fără un temei juridic și detenția lor ulterioară în lipsa motivelor relevante și suficiente, precum și la alte încălcări ale drepturilor lor garantate de Convenție, care le-au cauzat suferință.

60. Guvernul consideră că suma pretinsă este excesivă în comparație cu sumele acordate de către Curte în cauzele similare anterioare și, prin urmare, nefondată.

61. Curtea consideră că reclamanții au suferit ca urmare a detenției lor ilegale timp de peste două luni și ca urmare a altor încălcări ale drepturilor lor garantate de articolul 5 al Convenției. Hotărând în mod echitabil, Curtea acordă fiecărui reclamant câte EUR 8,000 cu titlu de prejudiciu moral.

B. Costuri și cheltuieli

62. Reclamanții au mai pretins EUR 5,520 cu titlu de costuri și cheltuieli angajate în fața Curții, precum și EUR 302 pentru traducerea documentelor. Ei au prezentat un orar al orelor efectiv lucrate de avocații lor (44 de ore) asupra cauzei conform unui onorariu de EUR 120 pe oră. De asemenea, ei au prezentat facturile care confirmă plata sumei de EUR 1,000 în folosul avocaților lor. Avocații au cerut un transfer direct a sumelor acordate cu acest titlu la conturile lor bancare.

63. Guvernul s-a referit la omisiunea reclamanților de a prezenta copia contractului cu avocații lor. În afara de facturile care confirmă plata sumei de EUR 1,000, nu au fost prezentate alte probe care ar confirma faptul că au fost angajate cheltuieli de reprezentare. Prin urmare, reclamanții nu trebuie să primească mai mult de EUR 1,000 pentru cheltuielile de reprezentare. Mai mult, facturile care confirmă plata serviciilor de traducere menționează

o persoană terță ca fiind beneficiarul și nu demonstrează că acestea se referă la traducerile efectuate la cererea reclamanților sau ale avocaților lor.

64. Conform jurisprudenței Curții, reclamantul are dreptul la rambursarea costurilor și cheltuielilor doar în măsura în care a fost stabilit faptul că ele au fost necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime. În această cauză, luând în considerație documentele de care dispune și criteriile de mai sus, Curtea consideră rezonabil să acorde suma de EUR 2,000 care să acopere toate costurile. Această sumă trebuie să fie împărțită în două părți egale, pentru a fi transferată în contul bancar al fiecăruia din cei doi avocați ai reclamanților.

C. Dobânda

68. Curtea consideră că este corespunzător ca dobânda să fie calculată în dependență de rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, la care vor fi adăugate trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. Declară admisibile pretențiile formulate în temeiul articolului 5 § 1 (detenția între 8 februarie 2010 și 19 aprilie 2010), articolului 5 §§ 3 și 4 al Convenției, și pretenția formulată în temeiul articolului 6 § 2 al Convenției inadmisibilă;
2. Hotărăște că a existat o violare a articolului 5 § 1 al Convenției;
3. Hotărăște că a existat o violare a articolului 5 § 3 al Convenției;
4. Hotărăște că a existat o violare a articolului 5 § 4 al Convenției;
5. Hotărăște că nu este necesar de a examina admisibilitatea și fondul pretențiilor formulate în temeiul articolului 6 § 3 și articolului 13 al Convenției;
6. Hotărăște:
  - (a) că statul pârât trebuie să plătească reclamanților, în termen de trei luni de la data la care hotărârea devine definitivă, în conformitate cu articolul 44 § 2 al Convenției, următoarele sume, care să fie convertite în lei moldovenești conform ratei aplicabile la data executării hotărârii:
    - (i) EUR 8,000 (opt mii euro) pentru fiecare reclamant, plus orice taxă care poate fi percepută, cu titlu de prejudiciu moral; și

- (ii) EUR 2,000 (două mii euro) pentru ambii reclamânți, plus orice taxă care poate fi percepută, cu titlu de costuri și cheltuieli;
- (b) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus până la executarea hotărârii, urmează să fie plătită o dobândă la sumele de mai sus egală cu rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întârziere, plus trei procente;

7. *Respinge* restul pretențiilor reclamantilor cu privire la satisfacția echitabilă.

Redactată în limba engleză și notificată în scris la 17 ianuarie 2012, în conformitate cu articolul 77 §§ 2 și 3 al Regulamentului Curții.

Santiago Quesada
Grefier

Josep Casadevall
Președinte